

GIẢI PHÁP CỦA THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH HỖ TRỢ DOANH NGHIỆP VƯỢT KHÓ

● **VŨ ĐẠI ĐỒNG**

TÓM TẮT:

Doanh nghiệp đóng vai trò rất quan trọng trong phát triển kinh tế - xã hội của cả nước nói chung, Thành phố Hồ Chí Minh nói riêng. Trong lĩnh vực ngân sách, đóng góp hằng năm của 3 khu vực: doanh nghiệp nhà nước, doanh nghiệp đầu tư nước ngoài và doanh nghiệp tư nhân Việt Nam chiếm từ 52-55% số thu ngân sách của cả nước. Bài viết phân tích thực trạng những khó khăn mà các doanh nghiệp tại Thành phố Hồ Chí Minh đang phải đối mặt sau đại dịch Covid-19; đồng thời đưa ra được những giải pháp Thành phố Hồ Chí Minh đã thực hiện nhằm hỗ trợ doanh nghiệp vượt qua khó khăn, giữ vững nhịp sản xuất và phát triển.

Từ khóa: doanh nghiệp, hỗ trợ, lãi suất, hoạt động.

1. Đặt vấn đề

Doanh nghiệp đóng vai trò quan trọng trong phát triển kinh tế - xã hội của Thành phố Hồ Chí Minh nói riêng, cả nước nói chung. Trong lĩnh vực ngân sách, đóng góp hằng năm của 3 khu vực: doanh nghiệp nhà nước, doanh nghiệp đầu tư nước ngoài và doanh nghiệp tư nhân Việt Nam chiếm từ 52-55% số thu ngân sách của cả nước. Tuy nhiên, cộng đồng doanh nghiệp hiện đang gặp rất nhiều khó khăn, thách thức, cần được hỗ trợ, do nhiều doanh nghiệp chịu ảnh hưởng nặng nề khi đại dịch Covid-19 bùng phát mạnh trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh năm 2021. Vừa hồi phục sau dịch, từ cuối năm 2022 đến nay, doanh nghiệp lại chịu ảnh hưởng từ cuộc khủng hoảng suy giảm tiêu dùng toàn cầu, dẫn đến khó tiêu thụ sản phẩm, hàng hóa, đơn hàng giảm, hàng tồn kho tăng. Trước tình hình đó, doanh nghiệp buộc phải cắt giảm quy mô sản xuất, kinh doanh, cắt giảm lao động.

2. Thực trạng khó khăn của doanh nghiệp và giải pháp của Thành phố Hồ Chí Minh

2.1. Nhận diện những khó khăn trong năm 2023

Theo số liệu của Cục Thuế Thành phố Hồ Chí Minh, trong 9 tháng năm 2023, số lượng doanh nghiệp đang hoạt động trên địa bàn thành phố là 320.846 doanh nghiệp, tăng 0,73% so với cùng kỳ năm 2022. Tuy nhiên, số lượng doanh nghiệp giảm trong 9 tháng lên tới 64.731 doanh nghiệp, trong đó: số doanh nghiệp đang làm thủ tục giải thể là 2.166, số doanh nghiệp ngừng hoạt động là 13.761 (tăng 33,64% so với cùng kỳ năm 2022), số doanh nghiệp tạm ngừng hoạt động là 21.788 (tăng 22,69% so với cùng kỳ năm 2022). Đây là con số rất đáng lo ngại, số doanh nghiệp ngừng và tạm ngừng hoạt động cao hơn so với các năm. Đáng chú ý, tốc độ doanh nghiệp thành lập mới lại giảm mạnh so với nhiều năm.

Hiệp hội Doanh nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh

(HUBA) vừa thực hiện khảo sát hơn 100 doanh nghiệp về hoạt động sản xuất, kinh doanh của doanh nghiệp đến tháng /2023 và đã có báo cáo UBND Thành phố Hồ Chí Minh. Kết quả cho thấy, 83% doanh nghiệp đang gặp khó khăn. Trong đó, các khó khăn chủ yếu là: thị trường bị thu hẹp (41,2%), hàng tồn kho nhiều (30,1%), giá nguyên liệu đầu vào tăng (17,6%), khó tiếp cận nguồn vốn (40%), lãi suất vay cao (43%), thủ tục vay vốn phức tạp, tốn nhiều thời gian (38,2%)... Về lực lượng lao động, khảo sát của HUBA cho thấy, số doanh nghiệp lớn đang dừng ký hợp đồng lao động với số lượng lớn. Điều này xảy ra là bất thường so với các năm trước, với lý do không có đơn hàng dự trữ. Bên cạnh đó, khảo sát cũng cho thấy, số doanh nghiệp có mức lương bình quân trên 10 triệu đồng/người, tháng giảm từ 80% của quý II/2022 xuống còn 65%.

Theo khảo sát vào thời điểm quý II/2023 của Sở Lao động - Thương binh và Xã hội Thành phố Hồ Chí Minh, với 5.861 doanh nghiệp đang hoạt động trên địa bàn Thành phố, có 3.642 doanh nghiệp trả lời hoạt động bình thường (chiếm 62,14%), có 632 doanh nghiệp trả lời thu hẹp hoạt động sản xuất, kinh doanh (chiếm 10,78%), có 1.493 doanh nghiệp trả lời hoạt động của họ gặp nhiều khó khăn (chiếm 25,47%). Phần lớn doanh nghiệp gặp khó khăn, thu hẹp hoạt động sản xuất, kinh doanh do thiếu đơn hàng (chiếm 88,75%), thiếu vốn kinh doanh (chiếm 8,94%), thay đổi lĩnh vực sản xuất, kinh doanh (chiếm 1,22%) và thiếu lao động (chiếm 1,09%)... Theo khảo sát, trong quá trình hoạt động, doanh nghiệp thường gặp những khó khăn trong tìm kiếm khách hàng, thị trường xuất khẩu; thiếu nguồn cung, nguyên vật liệu; thiếu các chính sách hỗ trợ doanh nghiệp từ nhà nước; thiếu thông tin hướng dẫn thực hiện các quy định có liên quan. Ngoài ra, doanh nghiệp cũng khó tiếp cận các nguồn vốn vay; khó tìm kiếm nguồn lao động phù hợp; chất lượng, tay nghề của lao động không đáp ứng yêu cầu.

Về tình hình sử dụng lao động trong doanh nghiệp, cũng theo kết quả khảo sát 5.861 doanh nghiệp, với 652.580 lao động đang làm việc tại Thành phố Hồ Chí Minh, trong đó có 377.198 lao động làm việc trong doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài (FDI,

chiếm 57,8%); có 249.355 lao động làm việc trong doanh nghiệp ngoài nhà nước (chiếm 38,21%) và có 26.027 lao động làm việc trong doanh nghiệp nhà nước (chiếm 3,99%). So với thời điểm cuối năm 2022, có 2.906 doanh nghiệp giữ nguyên số lao động (chiếm 49,58% tổng số doanh nghiệp được khảo sát); có 1.464 doanh nghiệp có số lao động giảm, không tăng (chiếm 24,98%); có 766 doanh nghiệp có số lao động vừa tăng vừa giảm, chiếm 13,07% và có 725 doanh nghiệp có số lao động tăng (chiếm 12,37%).

2.2. Những giải pháp của Thành phố Hồ Chí Minh đã hỗ trợ doanh nghiệp vượt khó

Trước những khó khăn này, Thành phố Hồ Chí Minh đã có nhiều giải pháp chủ động, tích cực nhằm hỗ trợ doanh nghiệp phục hồi và phát triển sản xuất - kinh doanh.

Điểm mới trong hoạt động hỗ trợ doanh nghiệp ở Thành phố Hồ Chí Minh là tập trung các nhóm giải pháp hỗ trợ giảm chi phí, nâng cao năng lực, năng suất lao động, xúc tiến thương mại, đầu tư, cắt giảm các chi phí gia nhập thị trường, chi phí thời gian, chi phí không chính thức cho doanh nghiệp...

Trước hết, Thành phố đã triển khai các nhóm giải pháp hỗ trợ tập trung vào thí điểm những cơ chế, chính sách, giải pháp mang tính động lực, như: Xây dựng các cơ chế, chính sách mới, giao trách nhiệm người đứng đầu từng sở, ngành, đơn vị giải quyết vướng mắc của doanh nghiệp; giải ngân đầu tư công, ưu tiên hỗ trợ các doanh nghiệp dệt may, đồ gỗ, thực phẩm chế biến; công nghiệp hỗ trợ, doanh nghiệp sản xuất xanh, không carbon, năng lượng tái tạo, công nghệ cao... Đồng thời duy trì, mở rộng các chương trình, chính sách hỗ trợ truyền thống như: Hỗ trợ vốn vay kích cầu, giảm lãi suất 2% thuế giá trị gia tăng cho doanh nghiệp theo Nghị quyết số 43/2022/QH15 của Quốc hội, xúc tiến thương mại, đầu tư... Đến nay, chính sách giảm 2% thuế giá trị gia tăng đạt gần 81.000 tỷ đồng, chiếm 36% so với cả nước và chiếm 36,8% về dư nợ tín dụng, góp phần giúp doanh nghiệp và người dân vượt qua khó khăn, phục hồi và phát triển sản xuất, kinh doanh. Chương trình cho vay tín dụng 120.000 tỷ đồng giải quyết nhu cầu nhà ở xã hội, nhà ở cho công nhân, cải tạo, xây dựng lại chung cư cũ... đã thu hút 6 dự án với

tổng mức dự kiến vay 2.776,7 tỷ đồng.

Trong năm 2023, Hiệp hội Doanh nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh (HUBA) đã xây dựng được các chương trình kết nối, hỗ trợ doanh nhân, doanh nghiệp linh hoạt bằng nhiều phương pháp nắm bắt kịp thời tình hình khó khăn. Cụ thể là định kỳ hàng tháng, hàng quý đều có báo cáo thông tin những vấn đề cần giải quyết kịp thời đến các sở, ban, ngành và lãnh đạo thành phố nhằm tháo gỡ, hỗ trợ, tạo thuận lợi để doanh nghiệp ổn định sản xuất, kết nối doanh nghiệp và các hội, câu lạc bộ doanh nghiệp thành viên theo mô hình cụm... Năm 2023, HUBA đã tập hợp gửi chính quyền Thành phố Hồ Chí Minh 133 kiến nghị tháo gỡ khó khăn trong năm 2023 cho nhiều doanh nghiệp. Nhờ đó, nhiều điểm nghẽn kéo dài đã chuyển biến tích cực hơn, nhiều dự án của kế hoạch đầu tư công trung hạn giai đoạn 2021 - 2025 được đẩy nhanh tiến độ triển khai thực hiện.

Như vậy, tốc độ phục hồi của các doanh nghiệp còn chậm, nhiều doanh nghiệp sau thời gian ứng phó với đại dịch Covid-19, nguồn lực tài chính khó khăn để có thể tổ chức lại hoạt động sản xuất đáp ứng sự thay đổi về tiêu chuẩn, thị hiếu và yêu cầu mới của khách hàng về hàng hóa.

3. Đề xuất một số giải pháp để Thành phố Hồ Chí Minh tiếp tục hỗ trợ doanh nghiệp trong thời gian tới

Một là, kiến nghị chính quyền thành phố tạo điều kiện thuận lợi để doanh nghiệp được tham gia dự thầu các dự án đầu tư công và được vay vốn từ chương trình kích cầu; thành lập tổ công tác xét duyệt các dự án đầu tư và có cơ chế để doanh nghiệp đầu tư dự án tại các tỉnh theo các chương trình liên kết vùng, các dự án chuyển tiếp được tham gia chương trình kích cầu. Đồng thời chính quyền thành phố có chỉ đạo hỗ trợ vốn, pháp lý, công nghệ cho doanh nghiệp đăng ký chuyển đổi xanh. Riêng với thị trường bất động sản, cần phối hợp đồng bộ các chính sách liên quan đến nhà ở xã hội, nhà ở thương mại ở phân khúc trung bình với giá đất thấp, hỗ trợ lãi suất cho cả nhà đầu tư và người mua...".

Hai là, có giải pháp đón nhận dòng dịch chuyển vốn FDI, sớm thực hiện chuyển đổi các khu công

nghiệp, khu chế xuất đến hạn và ban hành giá đất khu công nghiệp hỗ trợ nhà đầu tư hoàn tất các thủ tục pháp lý, ổn định sản xuất, kinh doanh; chính sách hỗ trợ doanh nghiệp xúc tiến thương mại, tham gia triển lãm, quảng bá giới thiệu hàng hóa xuất khẩu, mở rộng thị trường và kết nối với cộng đồng quốc tế.

Ba là, xây dựng Kế hoạch hỗ trợ doanh nghiệp, thúc đẩy xã hội hóa, hợp tác công - tư, khuyến khích đầu tư, nâng cao khả năng cạnh tranh của doanh nghiệp đến năm 2025. Điểm nhấn của kế hoạch này gắn với tinh thần hỗ trợ tối đa cho doanh nghiệp; tạo điều kiện thuận lợi giúp doanh nghiệp duy trì, phát triển sản xuất, kinh doanh, góp phần giữ ổn định tăng trưởng kinh tế; tăng cường các biện pháp khuyến khích đầu tư, hỗ trợ doanh nghiệp phát triển quy mô, nâng cao khả năng cạnh tranh ở khu vực và quốc tế. Các nội dung hỗ trợ được cụ thể hóa gồm: Hỗ trợ cải cách thủ tục hành chính, hỗ trợ về tín dụng, hỗ trợ tổ chức sản xuất, kinh doanh, kết nối cung cầu hàng hóa, hỗ trợ về mặt bằng sản xuất, hỗ trợ người lao động, hỗ trợ về thuế, hải quan; rà soát, tháo gỡ vướng mắc đối với các dự án bất động sản, hỗ trợ khôi phục dòng tiền cho doanh nghiệp...

Bốn là, đổi mới, nâng cao hiệu quả các hoạt động xúc tiến thương mại, kết nối doanh nghiệp sản xuất, kinh doanh trong nước cũng là giải pháp nhằm đẩy mạnh tiêu thụ trên thị trường nội địa, giảm hàng tồn kho. Đồng thời, kết nối doanh nghiệp trong nước với các doanh nghiệp nước ngoài để tìm kiếm đối tác, đơn hàng, thị trường thông qua các hội nghị kết nối giao thương, hội chợ, triển lãm...; thực hiện tốt cuộc vận động "Người Việt Nam ưu tiên dùng hàng Việt Nam", xúc tiến đưa sản phẩm vào kinh doanh trên các sàn thương mại điện tử, nhất là sàn thương mại điện tử xuyên biên giới...

Cùng với đó, Thành phố cần tiếp tục yêu cầu các sở, ngành đơn giản hóa thủ tục hành chính, tạo điều kiện thuận lợi cho các doanh nghiệp tiếp cận nguồn vốn tín dụng với thời hạn, mức vay và lãi suất hợp lý; tháo gỡ khó khăn, vướng mắc liên quan tới hoàn thuế giá trị gia tăng, giảm, gia hạn một số loại thuế, phí, tiền thuê đất đã được cấp có thẩm quyền cho phép nhằm tạo điều kiện cho doanh nghiệp thúc đẩy sản xuất - kinh doanh■

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Cục Thuế Thành phố Hồ Chí Minh (2023), Tình hình nộp thuế 9 tháng đầu năm 2023.
2. Hiệp hội Doanh nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh - HUBA (2023), Khảo sát hơn 100 doanh nghiệp về hoạt động sản xuất, kinh doanh của doanh nghiệp.
3. Sở Lao động, Thương binh - Xã hội Thành phố Hồ Chí Minh (2023), Khảo sát hoạt động doanh nghiệp địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh quý II/2023
4. Quốc hội (2022), Nghị quyết số 43/2022/QH15 về chính sách tài khóa, tiền tệ hỗ trợ Chương trình phục hồi và phát triển kinh tế - xã hội.

Ngày nhận bài: 1/4/2024

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 14/4/2024

Ngày chấp nhận đăng bài: 8/5/2024

Thông tin tác giả:

ThS. VŨ ĐẠI ĐỒNG

Khoa Quản trị và Marketing, Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật công nghiệp

HO CHI MINH CITY'S SOLUTIONS FOR SUPPORTING ENTERPRISES OVERCOME DIFFICULTIES

● Master. **VU DAI DONG**

Faculty of Business Administration and Marketing, University of Economics - Technology for Industries

ABSTRACT

Enterprises play a very important role in the socio-economic development of Vietnam in general and Ho Chi Minh City in particular. Three sectors of state-owned enterprises, foreign-invested enterprises, and Vietnamese private enterprises account for 52–55% of the country's annual state budget revenue. This paper analyzed the current difficulties that businesses in Ho Chi Minh City are facing after the COVID-19 pandemic. The paper also highlighted some solutions that Ho Chi Minh City has implemented to help businesses overcome difficulties and recover.

Keywords: business, support, interest, operations.